

Anders Fogh Rasmussens grundlovstale

Taler

Anders Fogh Rasmussen
Formand for Venstre

Dato

5. juni 2001

Sted

Næsgaard Agerbrugsskole,
Stubbekøbing

Omstændigheder

Talen blev holdt ved et grundlovsmøde for venstremedlemmer.

Vi fejrer i år grundlovens 152 års dag. I modsætning til andre lande fik Danmark sin frie forfatning i fred og fordragelighed. Spydspidsen blev den københavnske borgerrepræsentation, som ifølge Københavns privilegier havde ret til at gå til kongen.

Borgerrepræsentationen vedtog en såkaldt adresse, som krævede den siddende regerings afgang og i stedet indsat "mænd, som kan redde Danmarks ære og grundlægge landets frihed".

Den 21. marts gik et mægtigt folketog i procession til Christiansborg. Borgerrepræsentationens overpræsident Hvidt gik ind på kongeslottet.

Ventetiden syntes uendelig lang. Men omsider åbnedes slotsporten, og Hvidt meddelte kongens svar: "Ministeriet er opløst!" Den enorme forsamling udbrød: "Kongen leve!" Så tog alle hjem for at spise. Så fredeligt foregik revolutionen i København, 1848. Og året efter den 5. juni 1849 fik Danmark sin frie forfatning, Grundloven.

Med grundloven forsvandt enevælden. Folkestyret blev indført med frie valg og lige og almindelig valgret. Og der blev i grundloven indsat bestemmelser om borgernes frihedsrettigheder.

Men kampen for et reelt folkestyre var ikke vundet, blot fordi Danmark fik en grundlov. Forfatningskampen fortsatte. Det var først i 1901, altså i år for 100 år siden, at Danmark fik en regering, der var baseret på et flertal i Folketinget.

I dag ville alle anse det for utænkeligt, at der kunne dannes en regering imod et Folketings-flertals vilje. Men sådan var det ikke i grundlovens første mange år. I 1849-grundlovens § 13 stod der, at kongen udnævner og afskediger sine ministre. Det blev tolket sådan, at kongen suverænt kunne udnævne en regering uden hensyn til flertallet i Folketinget. Kongerne og datidens overklasse nærede en dyb mistro over for de kofteklædte og oprørske Venstrefolk. Derfor blev der kun udnævnt Højrefolk til ministre, hovedsageligt godsejere.

Som modtræk førte Venstre såkaldt visnepolitik i Folketinget. Det vil sige, at partiet nægtede at vedtage bevillinger og finanslove. I en lang periode regerede Højremanden, Estrup, ved hjælp af såkaldt provisoriske finanslove, d.v.s. midlertidige finanslove, som regeringen kunne beslutte uden om Folketinget.

Men Højre tabte til stadighed mandater ved valgene. I april 1901 fik Højre kun 8 mandater. Da stod det klart for alle – selv Kongen –, at nu var det helt

uholdbart at fortsætte med en Højre regering. Den 24. juli 1901 fik Danmark sin første Venstre regering. Statsminister blev professor Deuntzer. Kong Christian d. 9. var stadig ikke tryk ved bønderne og degnene i Venstre. Deuntzer var Kongens juridiske rådgiver. Ved en middag havde kongen spurgt ham: "Ikke sandt hr. professor, De er jo Venstremand." Deuntzer svarede: "Jo, jo Deres Majestæt, til en vis grad, Deres Majestæt".

Det var, hvad kongen behøvede. En Venstremand, men dog ikke så meget, at det gjorde noget. Deuntzer blev aldrig rigtig accepteret i Venstres Rigsdagsgruppe, men han banede vejen for de efterfølgende Venstre regeringer. Deuntzer var kransekagefiguren. Men den stærke mand bagved var den magtfulde Venstreleder, I.C. Christensen.

Det var et systemskifte. Et systemskifte, som knæsatte det princip, at en regering ikke må have et flertal i Folketinget imod sig. Dette princip kaldes parlamentarisme. Det var først i 1953-grundloven, at parlamentarismen blev skrevet ned. Nu fremgår det klart, at en regering skal gå af eller udskrive valg, hvis et flertal i Folketinget udtrykker sin mistillid til statsministeren.

Systemskiftet betød ikke blot folketingsparlamentarisme. Systemskiftet banede også vejen for betydningsfulde politiske reformer. Blandt andet blev der gennemført omfattende reformer af skatte- og socialsystemet. Reformen, som lagde grunden til velfærdsstaten.

Systemskiftet var kulminationen på Venstres opgør med magthaverne og det etablerede system. Højre regeringerne havde siddet så længe, at de betragtede

magten som en selvfølge. De var kommet på stadig længere afstand af befolkningen og dens forventninger og behov. Højrepartiet følte at have førstefødselsretten til regeringsapparatet, og ministrene udviste en magtens arrogance, som til sidst fældede dem.

Styrken i folkestyret er, at en uduelig regering kan blive skiftet ud. Det sunde i folkestyret er, at der en gang imellem bliver skiftet regering. For hvis de samme ministre sidder for længe, betragter de efterhånden statsapparatet som deres egen personlige ejendom. Det fører nemt til magtmisbrug og magtfordrejning.

I den henseende er situationen for 100 år siden ikke ulig situationen i dag.

Tag den siddende regering som eksempel. Nu har den været regering i snart ni år. Der er stadig flere eksempler på, at især socialdemokraterne misbruger centraladministrationen og embedsmændene. I flere tilfælde er embedsmændene blevet beordret til arbejde, som er rent partipolitisk. Ét af de grove tilfælde var, da finansministeren beordrede sine embedsmænd til at udarbejde et fupnotat om Venstres politik. Der er foretaget en lang række partipolitiske udnævnelser af embedsmænd. Senest er en partitro socialdemokrat blevet udnævnt til departementchef i Finansministeriet.

Jeg kan sige klart, at Venstre ikke længere stoler på de vurderinger, der kommer fra finansministeriet. Vi betragter ministeriets vurdering af oppositionens politik som ren socialdemokratisk partipropaganda. Socialdemokraternes misbrug af embedsmændene underminerer systemet med neutrale embedsmænd. Det er en trist udvikling, for det er værdifuldt med et system,

hvor embedsmændene kan betjene enhver minister uanset partifarve.

Misbruget af embedsmændene er blevet så groft, at Folketinget med stort flertal har givet regeringen en næse for det. Men det blæser regeringen højt og flot på. I det hele taget opfører regeringen sig mere og mere arrogant i forhold til Folketinget.

Socialdemokraterne har siddet så længe på regeringsmagten, at de betragter regeringsapparatet som deres personlige ejendom. De kan ikke længere se, hvor grænsen går mellem stat og parti. Statsapparat og partiapparat flyder mere og mere sammen.

Det er farligt for folkestyret, hvis socialdemokrater sidder for længe på magten. For når de sidder for længe, misbruger de embedet. De baserer magten på kammerateri, vennetjenester og magtfordrejning.

Derfor vil det være sundt for det danske folkestyre at få et regeringsskifte. Efter snart ni år med den samme regering vil det være godt at få luftet ud i regeringskontorerne. Det vil være sundt for folkestyret at få en ny regering, som har en mere ydmyg holdning til magten. Det vil være sundt med en ny regering, der har mere respekt for Folketinget.

Men problemet med socialdemokraternes brug og misbrug af magten stikker

dybere. Vi har i de senere år set en stribe skandalesager inden for det, der lidt højtideligt kaldes "Bevægelsen" – med stort "B". Skandalesager som viser, hvordan det går, når socialdemokrater sidder på magten for længe.

Den socialdemokratiske Bevægelse har den ambition at dække alt fra vugge til grav. Det starter med børneorganisationen "DUI -leg og virke" og slutter med "Arbejdernes Ligkistemagasin".

Den seneste skandalesag drejer sig netop om Arbejdernes Ligkistemagasin. Ligkistemagasinet berigede sig ved svindel og bedrag i forbindelse med over 100 dødfødte børns begravelser i Københavns kommune. De ansvarlige socialdemokratiske politikere har forsøgt at dække over skandalen og hjælpe vennerne. Skylden, jo den har et par embedsmænd fået. Sådan reagerer den socialdemokratiske Bevægelse. Toppen holder sammen og sender aben ned i systemet.

Der er en lang liste med skandalesager.

- Den socialdemokratiske kursusejendom, Solhavegård, gik konkurs i 1993 med en gæld på 25 mill. Kr.. Der var i den forbindelse problemer med håndteringen af offentlige tipsmidler. I dag er den ansvarlige formand for Solhavegård landets finansminister.

- I 1994 var den gal i det almennyttige boligselskab, Lejerbo. Der blev overført penge fra huslejerne til Lejernes Landsorganisation. Lejernes Landsorganisation er i realiteten en socialdemokratisk dækorganisation. Den havde en elendig økonomi, og derfor blev der tappet penge fra lejernes huslejeindbetalinger. Den

ansvarlige for transaktionerne var tilfældigvis også socialdemokratisk gruppeformand på Københavns Rådhus.

- I 1994 lavede Arbejdernes Oplysningsforbund falske kontrakter, som Københavns kommune betalte for.

- I 1999 blev det opdaget, at Arbejdernes Oplysningsforbund i København havde svindlet med udgifter til kørsel af kursister til svømmeundervisning. Det viste sig, at de påståede svømmekursister havde været døde i flere år.

- I 2000 blev Arbejdernes Oplysningsforbund i hovedstaden anmeldt til Bagmandspolitiet for at have svindlet med EU-tilskud.

- Formanden for Københavns Ungdoms Centre brugte i en årrække KUC's konto - og dermed offentlige midler - som privat kassekredit. Samtidig var han afdelingsleder i en kommunal afdeling. Et job, han efter al sandsynlighed havde fået på grund af sine forbindelser i Socialdemokratiet.

- En anden institution under Københavns kommune, Københavns Idrætsanlæg, har i flere år misrøgtet de offentlige midler. Skattekrønerne er ikke gået til at forbedre og vedligeholde idrætsanlæggene, sådan som det var meningen. Frivillige medlemmer af klubberne har tilbudt at sætte anlæggene i stand. Men det har de forenede partikammerater i SID og Københavns Idrætsanlæg modsat sig. Derimod har de brugt flere hundrede tusinde kroner på at flytte nogle kontorer, så et par inspektører kom til at sidde tættere på hinanden. Og 12 ansatte har måttet fyres på grund af druk.

- Kontrollen med Bevægelsen finder i høj grad sted af Bevægelsen selv. Bevægelsen oprettede sit eget revisionsinstitut, Revisionsinstituttet af 1920. Dette revisionsinstitut har ikke opdaget meget svindel i tidens løb. For det udførte kammeratrevision for vennerne. Til sidst blev det for skandaløst. Så nu har instituttet fået nyt navn.

Dette er blot et lille udpluk af skandalesagerne i Bevægelsen. De viser, hvad der sker, når den socialdemokratiske Bevægelse bliver til "det offentlige". De viser,

hvad der sker, når Bevægelsen får lov at regere i for lang tid. De viser, hvordan magtens arrogance, vennetjenester og sammenspisthed fører til misbrug af magt, misbrug af penge, sløseri og elendig administration.

Mange af skandalerne er foregået i Københavns kommune. Og det er næppe en tilfældighed. Her har Socialdemokratiet haft nærmest eneret på magten. Og kammerateriet har udviklet sig uhindret og uhæmmet. Skandalerne viser noget om, hvad der sker, når socialdemokrater sidder for længe på magten.

Da Nyrup kom til magten indvarslede han "moralens årti". Jeg overlader trygt til enhver dansker selv at vurdere, om den socialdemokratiske Bevægelse har levet op til den høje moralske standard. Men lad mig sige ligeud: Hvis det, vi har oplevet fra Bevægelsen i de sidste 8-9 år, lever op til statsministerens begreb om moralens årti, så deler vi ikke moralbegreber.

Jeg kan bedst forklare kulturen i den socialdemokratiske bevægelse ved at citere professor Claus Bryld. Sidste år udtalte han til Weekendavisen: "Skandalerne bunder i en eller anden grad af karakterløshed, fordi socialdemokraterne ikke er blevet tugtet igennem en egentlig udvælgelse, men er kommet frem i Bevægelsen via kammerateri og ved at gøre andre mennesker tjenester. [...]. Det starter fra de er helt unge. Og skillelinien mellem offentlig og privat er nok ikke helt feset ind. De opfatter det i høj grad som deres område, selv om det er offentligt finansieret. Det offentlige er dem. Men enten er det mangel på omtanke eller også er det karaktersvagthed".

Men det stopper jo ikke her. Som medlem af en fagforening har man i stort set

hele det sidste århundrede været tvunget til at yde bidrag til Socialdemokratiet. Forleden blev der offentliggjort en Gallup-undersøgelse. Den viser, at tre fjerdedele af fagbevægelsens egne medlemmer siger nej til, at fagforeningerne skal støtte bestemte partier. Men det ser fagbevægelsens socialdemokratiske ledere stort på.

Folketinget har vedtaget en lov, så medlemmerne af en fagforening kan meddele, at de ikke ønsker at bidrage til et politisk parti. Ganske mange tusinde fagforeningsmedlemmer melder fra, men fagforeningerne retter sig reelt ikke efter det. De yder fortsat den samme støtte til Socialdemokratiet, og medlemmerne skal betale samme kontingent, uanset om de fravælger partistøtte eller ej.

Dansk Jernbaneforbund har vendt reglen om, så medlemmerne ikke skal vælge fra, men vælge til, hvis de vil støtte Socialdemokratiet. Færre end 100 meddelte, at de gerne ville give partistøtte. Det viser, at fagforeningernes medlemmer er trætte af sammenspistheden mellem Socialdemokratiet og fagbevægelsen. Men i de fleste øvrige fagforeninger blæser de socialdemokratiske ledere på medlemmerne.

Der er behov for en reform. Der bør oprettes en tværfaglig A-kasse. En A-kasse, som er fri og uafhængig af fagforeningerne. Det skal være muligt for enhver lønmodtager at blive forsikret mod arbejdsløshed uden at være tvunget ind i en bestemt fagforening.

I princippet kan enhver allerede i dag være medlem af en A-kasse uden at være

tvunget ind i en bestemt fagforening. Men i praksis er det svært, fordi det er fagforeningerne, som administrerer A-kasserne. Ved at være medlem af en tværfaglige A-kasse kan en lønmodtager blive sikret dagpenge ved ledighed samtidig med, at han eller hun selvstændigt tager stilling til medlemskab af fagforening.

I kan være sikre på, at denne idé vil udløse et ramaskrig fra Bevægelsen. For i Bevægelsens top er man ikke interesseret i, at medlemmerne får mere frihed. Så risikerer hele Bevægelsen at falde fra hinanden. Eller at gå konkurs, som Aktuelt eller de talrige andre af Bevægelsens såkaldte virksomheder. De bukkede under, fordi stadig færre gider være tvangsindlagt til Bevægelsens tilbud fra vugge til grav. Og uden Bevægelsens mange forgreninger, så mister Bevægelsens elite magt og privilegier. Derfor vil Bevægelsen altid med næb og klør bekæmpe ethvert forslag om mere frihed og flere valgmuligheder til det enkelte menneske.

Til valgkampen har socialdemokraterne opfundet et nyt slagord. Nyt for dem, i hvert fald. Det hedder, "Mennesker først". Men det klinger hult. For alle ved, at Bevægelsen står over alt. For socialdemokraterne vil "Mennesker først" altid være lig med "Bevægelsen først".

Befolkningen ønsker mere frihed og flere valgmuligheder. Befolkningen ønsker, at vi får velfærdssamfundet til at fungere bedre. Derfor er der brug for et politisk systemskifte.

Den socialdemokratiske regering er træt og udbrændt. Efter snart ni år med den samme regering er der hårdt brug for, at nye og friske øjne ser på sagerne.

Sygehusene er et eksempel på, at der er brug for et systemskifte. 250.000 danskere står på venteliste. 66.000 har ventet i mere end tre måneder. Vi halter bagefter udlandet, når det gælder behandlingen af kræft.

Vi vil ikke finde os i at betale verdens højeste skat, og så have et sundhedsvæsen, som sakker agterud. Men socialdemokraternes betontænkning spærrer for reformer og nytænkning.

Venstre vil give ekstra 1 mia. kr. til sygehusene, så vi kan få afviklet ventelisterne. Og vi vil give patienterne et frit valg af sygehus. Det frie valg vil anspore sygehusene til nytænkning og bedre udnyttelse af kapaciteten.

For Venstre er det helt afgørende, at der er fri og lige adgang til den bedst mulige behandling for enhver patient. Det skal ikke være pengepungens størrelse, som afgør, hvor hurtigt eller hvor godt, man kan blive behandlet.

Men i dag er det netop pengepungens størrelse, som afgør, hvem der har valgfrihed. I dag har velhaverne valgfrihed. Hvis der er venteliste, kan de springe ventelisten over ved at betale behandling på et privat hospital eller i udlandet. Den lille mand med de færre penge er henvist til ventelisten.

Venstre vil ændre dette system. Vi ønsker et socialt retfærdigt frit valg. Derfor ønsker vi et frit valg, hvor pengene følger med patienten hen til det hospital, som udfører operationen. Vi siger: Mennesket først. Derfor skal penge og systemer ikke spærre for, at enhver får et reelt frit valg.

Men socialdemokraterne er imod det frie valg. Socialdemokraterne kæmper med næb og klør for at undgå forandring. Socialdemokraterne står vagt om det gældende system, hvor kun de rige har frit valg. Venstre ønsker, at også den lille mand skal have frit valg.

Socialdemokraterne er så desperate, at de nu har opfundet en falsk kamp mellem velfærdssamfund og "forsikringssamfund". Meningen er vist nok at hænge Venstre ud som et parti, der ønsker et forsikringssamfund. Det er til at grine højt over. For sandheden er, at Venstres model netop vil gøre sundhedsforsikringer mindre interessante. Når der er frit valg, og pengene følger hver eneste patient, ja, så behøver patienten ikke en forsikring til at hoppe over ventelisten.

Så det er ikke Venstre, der ønsker et forsikringsDanmark. Derimod kan vi se, at det socialdemokraternes betontænkning, som nu får sygeforsikringer til at blomstre op over alt. Sygeforsikringerne er blevet befolkningens nødværge over for ventelisterne. Befolkningens nødværge over for socialdemokraternes fallit.

Det er fagforeningerne, som nu begynder at tegne sygeforsikringer til

medlemmerne. Ja, fagbevægelsens eget forsikringsselskab, ALKA, udbyder nu den slags forsikringer til fagforeningerne. Og det var den socialdemokratiske finansminister, som for to år siden aftalte nye sygeforsikringer til 200.000 offentligt ansatte.

Al den der snak om forsikringsDanmark er dog det værste hykleri. Men de desperate angreb på Venstre skal blot tjene til at aflede opmærksomheden fra de reelle problemer på sygehusområdet.

Der er brug for et politisk systemskifte. Et systemskifte, som kan føre til reformer på sundhedsområdet. Venstre står for velfærd og valgfrihed. Socialdemokratiet står for et venteliste-Danmark.

Jeg føler, at socialdemokraterne i øjeblikket graver politiske grøfter. De har startet en lang valgkamp med gammel-socialdemokratiske slagord. "Der er dem, og der os", hører vi gang på gang. Der er Bevægelsen, og de andre. Det er Bevægelsen contra resten af samfundet.

Vi ser også stadig flere eksempler på socialistisk blokpolitik i Folketinget. Socialdemokraterne satses stadig tydeligere på at bruge Enhedslisten og SF til ren venstrefløjspolitik.

Hvad skal det tjene til? Var det ikke bedre, at vi slog kræfterne sammen om at

løse opgaverne i stedet for at grave grøfter? Jeg tror, at befolkningen har en forventning om, at vi tager praktisk fat på at løse f.eks. problemerne med ventelister.

Det liberale menneskesyn deler ikke befolkningen op i, "Der er dem, og der er os". I Venstre arbejder vi for alle i samfundet. Vi vil ikke splitte, men samle. For vi ved, at vi bedst løser hverdagens opgaver ved at gøre det i fællesskab.

Venstre lægger op til et bredt samarbejde. Det vil vi også gøre efter et valg, hvis vi danner en borgerlig regering. Jeg tror på, at store reformer bliver mest holdbare, hvis der står et bredt flertal bagved.

Vi får valg inden for tre kvart år – og måske om et par måneder. Der er brug for et politisk systemskifte for at få gennemført den nødvendige fornyelse af det danske samfund. Men der er også brug for et systemskifte for at stoppe socialdemokraternes misbrug af magten. Efter snart ni år i regering er ministrene blevet grebet af en magtarrogance, som savner sidestykke. Alene af den grund vil det være sundt for folkestyret at få et regeringskifte.

Kilde

danmarkshistorien.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Grundlovstale, Venstre

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/anders-fogh-rasmussens-grundlovstale-2001>